

נוהלי מערך רפואה

שירות בתי הסוהר

בתוקף מתאריך:	1.1.1999
ת' עדכון אחרון:	25.04.2021
עמוד מס'	1
מתוך	10
עמודים	

מחלות זיהומיות	הפרק:
מס' 05-1007	הנוהל:

מניעה וטיפול במחלת השחפת

1. כללי

1.1 שחפת היא מחלה זיהומית ומדבקת, הפוגעת בדרך כלל בריאות, אך יכולה לפגוע גם באיברים אחרים כגון: המוח, הכליות או עמוד השדרה. ההדבקה מאדם לאדם נעשית בד"כ באמצעות הכיח של החולה במחלה ריאתית פעילה, כאשר מתקיים מגע הדוק עם החולה.

1.2 בבתי הסוהר בשב"ס שוהה אוכלוסייה של מהגרים ממדינות שונות מאסיה ומאפריקה. שכיחות מחלת השחפת גבוהה יותר בקרב אוכלוסיית המהגרים בהשוואה לאזרחי מדינת ישראל. בנוסף, בקרב האסירים והעצורים המכורים לסמים קשים, קיים סיכון פוטנציאלי של עלייה בשיעורי מחלת השחפת בבתי הכלא.

1.3 בכל טיפול במהגרים, שהגיעו ממדינות אפריקה הנמצאות מדרום למדבר סהרה ללא מעמד אזרחי או שמעמדם נמצא בבירור, יש לפעול עפ"י נוהל רפואה 05-1003 "איתור מחלות מדבקות וטיפול בהן למסתננים במשמורת שב"ס".

2. מסמכים ישימים:

- 2.1 חוזר מנכ"ל משרד הבריאות מס' 3/97 - "הנחיות למימוש התכנית הלאומית למיגור מחלת השחפת - 30.03.1997".
- 2.2 חוזר ראש שירותי בריאות הציבור מס' 2/2007 "הנחיות למניעת שחפת אצל עובדי בריאות ועובדים אחרים הנחשפים בצורה משמעותית לשחפת במסגרת עבודתם".

3. מטרה

- 3.1 לקבוע הוראות לאיתור ולטיפול באסירים חולי שחפת ומניעת העברת המחלה בקרב אסירים ועצורים אחרים.
- 3.2 הגדרת סוגי וסדרי הדיווחים בעת אבחון מחלת השחפת לכלל הגורמים הרלוונטיים.

נוהל מס': 05-1007				הפרק: מחלות זיהומיות
בתוקף מתאריך: 1.1.1999				הנוהל: מניעה וטיפול במחלת השחפת
ת' עדכון אחרון: 25.04.2021				
עמוד מס' 2 מתוך 10 עמודים				

4. השיטה

4.1 איתור מוקדם של חולי שחפת

4.1.1 במסגרת הבדיקה הרפואית הנערכת ע"י רופא היחידה/חובש

לאסיר/עצור חדש, כחלק מקליטתו ביחידה (ראה פקנ"ץ 04.44.00 "הטיפול הרפואי באסיר"), על הרופא/חובש למלא שאלון לאיתור מוקדם של חולה שחפת (השאלון מובנה כחלק מהליך הקבלה ברשומה הרפואית הממוחשבת. בנוסף, מצ"ב כנספח א' בנוהל זה).

4.1.2 במידה והאסיר/עצור מגיע ממדינה אנדמית (ראה נספח ב')

ובנוסף הוא עונה בחיוב על אחת מהשאלות בטופס השחפת (תסמינים קליניים), על החובש להתייעץ עם רופא היחידה לצורך קבלת החלטה האם לבדדו. בהמשך, כשהאסיר החשוד ייבדק ע"י רופא היחידה, על הרופא לשקול ולהנחות בדבר:

- המשך בידוד האסיר החשוד כחולה שחפת.
- צילום חזה.
- בדיקת כיח ל - B.K (משטח ישיר בשלב ראשוני – אפשרי לביצוע במעבדות מקומיות בבית חולים הקרוב לביס"ר. תוצאה מתקבלת תוך 24 שעות).
- תבחין מנטו.

4.2 טיפול במקרה גילוי של חולה שחפת פעילה

מרגע שתוצאות הבדיקות מעידות על תהליך שחפתי פעיל (התרשמות קלינית ורנטגנית אופיינית), על רופא יחידה לבצע את הפעולות הבאות:

4.2.1 דיווח מידי לקצין רפואה מחוזי, לרע"ן רפואת האסיר ולמפקד היחידה.

4.2.2 העברת דיווח לא יאחר מ - 12 שעות ללשכת הבריאות המחוזית ולמחלקה הארצית לשחפת ואיידס, על גבי טופס "הודעה אינדיבידואלית על מחלה מחייבת הודעה" (ראה נספח ג').

4.2.3 רופא היחידה יפנה את החולה לבדיקה בחדר מיון בבית החולים הקרוב ליחידה. האסיר החשוד כחולה והצוות המלווה יתמגנו בצידוד מיגון כנדרש.

4.2.4 עם אבחון האסיר כחולה בשחפת ריאתית פעילה, יועבר האסיר החולה למר"ש עם שחרורו מבית החולים, בתיאום קצין רפואה מחוזי מול מנהל מר"ש.

4.2.5 עם אשפוז האסיר החולה במר"ש, ידווח הרופא המטפל בו (במר"ש) לא יאחר משבועיים על גבי טופס "רישום מרכזי

נוהל מס': 05-1007				הפרק: מחלות זיהומיות
בתוקף מתאריך: 1.1.1999				הנוהל: מניעה וטיפול במחלת השחפת
ת' עדכון אחרון: 25.04.2021				
עמוד מס' 3 מתוך 10 עמודים				

לחולה שחפת פעילה" (ראה נספח ד') למחלקה הארצית לשחפת ולאיידיס וללשכת הבריאות המחוזית.

4.3 חקירה אפידמיולוגית ובדיקת מגעים

4.3.1 החקירה האפידמיולוגית תהיה באחריות לשכת הבריאות המחוזית והיא תבוצע ע"י אחות שחפת מלשכת הבריאות מטעם.

4.3.2 באחריות מנהל המרפאה לקבל מקצין הכליאה ביחידה את רשימת האסירים ששהו במגע הדוק עם האסיר החולה במהלך התקופה האחרונה, טרם האבחון.

4.3.3 מנהל המרפאה יעביר את הרשימות לאחות האפידמיולוגית וילווה אותה בביס"ר במהלך ביצוע החקירה.

4.3.4 רשימות המגעים תועברנה ע"י האחות האפידמיולוגית לרופא המלש"ח. הוא ידווח למשרד הבריאות ולרופא שב"ס על תוצאות בדיקתו על המגעים הזקוקים לבידוד, קבלת טיפול מונע, משך הטיפול וכיוצא בזה.

4.4 מעקב רפואי וטיפול באסיר חולה שחפת

4.4.1 במסגרת שהותו של האסיר/עצור חולה השחפת באגף השחפת במר"ש, הטיפול הרפואי השוטף יבוצע ע"י הצוותים הרפואיים במר"ש.

4.4.2 המלצות על סוג הטיפול תרופתי יהיה באחריות מלש"ח.

4.4.3 בדיקת מעקב ע"י רופא מלש"ח תתבצע אחת לחודש, עד להשגת ריפוי מלא ואישור רופא מלש"ח לסיום המעקב. הבדיקה תתבצע באחת מהדרכים הבאות:

- בדיקת האסיר במלש"ח.
- בדיקת האסיר במר"ש, כשרופא מלש"ח יגיע למר"ש.
- בדיקה באמצעות V.C.
- העברת החומר הרפואי וצילומי רנטגן לרופא מלש"ח ע"י הרופא המטפל וקבלת יעוץ.
- 4.4.4 המלש"ח יממן תחילה את עלות הטיפול התרופתי של חולי השחפת. בהמשך תבוצע התחשבנות מול שב"ס או קופ"ח (כאשר מדובר בעצור/אסיר עד שנה).

נוהל מס': 05-1007				הפרק: מחלות זיהומיות
בתוקף מתאריך: 1.1.1999				הנוהל: מניעה וטיפול במחלת השחפת
ת' עדכון אחרון: 25.04.2021				
עמוד מס' 4 מתוך 10 עמודים				

4.4.5 במקרה של חוסר זמינות באגף שחפת עבור אסיר/עצור חולה ואשפוזו בביה"ח, עלות האשפוז היא באחריות קופ"ח לאסיר/עצור השוהה עד שנה במאסר. אסיר/עצור השוהה במעצר/מאסר מעל לשנה, העלות תהיה באחריות שב"ס.

4.5 אגף שחפת במר"ש ואשפוז החולים באגף

- 4.5.1 במסגרת המר"ש מופעל אגף שחפת. באגף ישנן 3 מיטות.
- 4.5.2 במר"ש תימצא פקודה מקומית להפעלת האגף. האגף יופעל בהתאם לפקודה המקומית.
- 4.5.3 הטיפול הרפואי בחולים הינם באחריות רופא האגף ואח/אחות האחראים על האגף.
- 4.5.4 החולה השוהה באגף ייבדק ע"י רופא ואח/אחות האגף מידי יום בין הימים א'-ה', בסופ"ש רופא יבדוק אותו רק במקרים חריגים עפ"י המלצת אח המשמרת. אח המשמרת יבקר אותו אחת ליממה במהלך סופ"ש.
- 4.5.5 הטיפול התרופתי יינתן ע"י אח/אחות האגף או ע"י אחי המשמרת במר"ש בשיטת DOT- Directly Observed Therapy - טיפול תרופתי הניתן בהשגחה ישירה תוך וידוא בליעת התרופות. תיעוד חלוקת התרופות תיעשה ותיחתם בקרדקס התרופות באגף.
- 4.5.6 בדיקות כיח בקטריולוגית - הבדיקות תישלחנה ממר"ש למעבדה הארצית לשחפת באבו כביר. המעבדה תעביר תשובת משטח ישיר לרופא שהפנה את הבדיקה בתוך 24 שעות לכל היותר מהגעת הדגימה ותשובת תרבית בתוך שבועיים עד שלושה שבועות מיום הגעת הדגימה למעבדה.
- 4.5.7 שחרור/העברת חולה מהאגף מותנה בקבלת שלוש תרביות כיח שליליות ולאחר בדיקת רופא מלש"ח וקבלת אישורו להעברת החולה מהאגף ושילובו בציבור.
- 4.5.8 ניהול תחזוקת האמצעים הטכניים באגף (מערכת סינון האוויר והמיזוג) יבוצע כמפורט בפקודה המקומית של אגף השחפת במר"ש.

4.6 התמגנות ומניעת הדבקה

- 4.6.1 כל חולה בשחפת פעילה בשלב המדביק יאושפז במר"ש בבידוד כל עוד תרבית כיח ל - B.K חיובית. במקרה שהאגף אינו זמין לאכלוס חולה, החולה ישהה באחת ממחלקות בתי החולים המיועדים לחולי שחפת.

נוהל מס': 05-1007				הפרק: מחלות זיהומיות
בתוקף מתאריך: 1.1.1999				הנוהל: מניעה וטיפול במחלת השחפת
ת' עדכון אחרון: 25.04.2021				
עמוד מס' 5 מתוך 10 עמודים				

4.6.2 ככלל, יש להשתדל לצמצם מגע עד כמה שניתן בין האסיר החולה לאנשי הסגל ולאסירים וכן להוציאו מהאגף רק שיש צורך הכרחי לכך.

4.6.3 בכל מפגש בין איש סגל לבין החולה, גם בזמן ליווי האסיר אל מחוץ לכותלי ביס"ר, על החולה לעטות מסיכה כירורגית. איש הסגל המלווה את האסיר אינו מחויב במסכה, אך ניתן לאפשר לו לעטות נשמית (מסיכה) מסוג N-95.

4.6.4 במהלך ניוד האסיר החולה בתוך ביס"ר, כדאי להעבירו במעברים כאשר הסביבה סטרילית מסגל ומאסירים עד כמה שמתאפשר.

4.6.5 בכל יציאה מהאגף, על החולה לעטות מסיכה כירורגית.

4.6.6 ככלל, אסיר עם שחפת פעילה לא יצא לבימ"ש, אלא אם קבע ביהמ"ש שיש להביאו לדיון. יש לדווח בכתב לביהמ"ש על מחלתו של האסיר ואי הוצאתו עקב המחלה.

4.6.7 חולה שחפת היוצא מבית הסוהר לבית המשפט יעטה מסכה כירורגית.

4.6.8 הצוות המלווה יצויד במסכות מסוג N-95, יקבל הסבר ע"י צוות רפואי שב"ס על מהות המחלה, דרכי הדבקה ודרכי התגוננות.

4.6.9 בית המשפט יקבל חוות דעת רפואית מפורטת ממנהל מר"ש כדי למנוע חרדות מיותרות.

4.6.10 האסיר החולה יוחזר מביהמ"ש ישירות למר"ש.

4.6.11 אסיר חולה בשחפת פעילה לא יצא לחופשות כל עוד תרבויות הכיח חיוביות למתגי שחפת.

4.6.12 חופשה תאושר רק לאחר ש - 3 תרבויות עוקבות תהיינה שליליות.

4.7 סיקור עובדי בריאות

הסגל הרפואי המטפל בחולי שחפת יבצע בדיקות מנטו בהתאם לחוזר ראש שירותי בריאות הציבור מס' 2/2007 "הנחיות למניעת שחפת אצל עובדי בריאות ועובדים אחרים הנחשפים בצורה משמעותית לשחפת במסגרת עבודתם".

5. אחריות ביצוע:

ברמת הביס"ר - מפקד בית הסוהר
ברמת המחוז - קצין רפואה מחוזי
ברמת הנציבות – קרפ"ר

נוהל מס': 05-1007				הפרק: מחלות זיהומיות	
בתוקף מתאריך: 1.1.1999				הנוהל: מניעה וטיפול במחלת השחפת	
ת' עדכון אחרון: 25.04.2021					
עמוד מס' 6 מתוך 10 עמודים					

6. נספחים:

נספח א' – "שאלון איתור מוקדם של חולה שחפת"

נספח ב' – "רשימת המדינות האנדמיות"

נספח ג' – "הודעה אינדיבידואלית על מחלה מחייבת הודעה"

נספח ד' – "רישום מרכזי לחולה שחפת פעילה"

7. עדכונים קודמים: 01.01.1999, 08.10.2007, 09.11.2020,

נוהל מס': 05-1007	הפרק: מחלות זיהומיות
בתוקף מתאריך: 1.1.1999	הנוהל: מניעה וטיפול במחלת השחפת
ת' עדכון אחרון: 25.04.2021	
עמוד מס' 7 מתוך 10 עמודים	

נספח א'

תאריך: _____

ביס"ר: _____

שאלון איתור מוקדם של חולה שחפת

מספר ט'	שם האסיר/עצור	שם האב	גיל

1. ארץ מוצא: _____
2. חלית בשחפת בעבר? כן/לא, מתי? _____ קיבלת טיפול? כן/לא, איזה? _____ לאיזה פרק זמן? _____
3. האם משתעל שיעול ממושך? כן/לא _____
4. האם משתעל ופולט כיח? כן/לא, איזה? _____
5. האם ירד במשקל בעת האחרונה ללא סיבה? כן/לא _____
6. האם סובל ממחלת חום ממושכת יותר משבוע? כן/לא _____
7. האם סובל מהזעות לילות? כן/לא _____

אם התשובה לאחת מהשאלות לעיל הינה חיובית יש לבצע המשך בירור ע"י רופא.

חתימת וחותמת החובש / הרופא הבודק

נוהל מס': 05-1007	הפרק: מחלות זיהומיות
בתוקף מתאריך: 1.1.1999	הנוהל: מניעה וטיפול במחלת השחפת
ת' עדכון אחרון: 25.04.2021	
עמוד מס' 8 מתוך 10 עמודים	

נספח ב'

רשימת המדינות האנדמיות

(עפ"י פרסום ארגון הבריאות העולמי לשנת 2015)

מדינת ישראל STATE OF ISRAEL

MINISTRY OF HEALTH
PUBLIC HEALTH SERVICES
DIVISION OF EPIDEMIOLOGY
DEPARTMENT OF TUBERCULOSIS & AIDS
JERUSALEM

משרד הבריאות
שרותי בריאות הציבור
האגף לאפידמיולוגיה
המחלקה לשחפת ואיידס
ירושלים

סימוכין: 22149416

הנדון: רשימת מדינות בהן שיעור השחפת הוא 100 מקרים ומעלה ל-100,000 אוכלוסייה
- פרסום ארגון הבריאות העולמי 2015 (נתוני 2014)

Afghanistan	Madagascar
Angola	Malawi
Bangladesh	Malaysia
Bhutan	Marshall Islands
Bolivia (Plurinational State of)	Mauritania
Botswana	Micronesia (Federated States of)
Burundi	Mongolia
Cabo Verde	Morocco
Cambodia	Mozambique
Cameroon	Myanmar
Central African Republic	Namibia
Chad	Nepal
Congo	Nigeria
Côte d'Ivoire	Pakistan
Democratic People's Republic of Korea	Papua New Guinea
Democratic Republic of the Congo	Peru
Djibouti	Philippines
Equatorial Guinea	Republic of Moldova
Eritrea *	Senegal
Ethiopia	Sierra Leone
Gabon	Somalia
Gambia	South Africa
Georgia	South Sudan
Ghana	Swaziland
Greenland	Thailand
Guinea	Timor-Leste
Guinea-Bissau	Tuvalu
Guyana	Uganda
Haiti	United Republic of Tanzania
India	Viet Nam
Indonesia	Zambia
Kenya	Zimbabwe
Kiribati	
Kyrgyzstan	
Lao People's Democratic Republic	
Lesotho	
Liberia	

הפרק: מחלות זיהומיות	נוהל מס': 05-1007
הנוהל: מניעה וטיפול במחלת השחפת	בתוקף מתאריך: 1.1.1999
	ת' עדכון אחרון: 25.04.2021
עמוד מס' 9 מתוך 10 עמודים	

נספח ג'

הודעה אינדיבידואלית על מחלה מחייבת הודעה

למילוי ע"י לשכת הבריאות:		שם הלשכה:		תאריך קבלת ההודעה: / /	
שנה חודש יום					
החולה					
שם משפחה:		שם פרטי:		שם האב:	
מס' זיהוי:					
כתובת:		ישוב מגורים:		רחוב:	
מס' בית:		מס' טל':		טל':	
תאריך לידה:		מין: ☐ זכר ☐ נקבה		דת/לאום: ☐ יהודי ☐ מוסלמי ☐ נוצרי ☐ דרוזי ☐ עובד זר	
שנה חודש יום				אחר, פירוט: ☐ לא ידוע ☐	
ארץ לידה:		תאריך עלייה: / /		ארץ לידת האב:	
		שנה חודש יום			
מקום עבודה (לגבי ילדים, שם וכתובת הגן או ב"ס):		תעסוקה נוכחית:			
האבחנה:					
ממצא קליני:		ממצא מעבדתי:			
שם המעבדה בה בוצעה הבדיקה:		מס' אישור מעבדתי:			
תאריך תחילת המחלה:		חוסן נגד המחלה הנדונה:		אם כן, תאריך: / /	
שנה חודש יום				שנה חודש יום	
נשלח לבי"ח:		אם כן, שם בי"ח שבו אושפז:		מחלקה:	
☐ כן ☐ לא					
מס' גיליון חולה:		תאריך האשפוז		מתאריך: / / עד תאריך: / /	
				שנה חודש יום שנה חודש יום	
הערות:					
הרופא החותם					
שם פרטי:		שם משפחה:		חתימה:	
מקום העבודה של הרופא:		טל': - ; טל': -		תאריך מילוי הטופס: / /	
				שנה חודש יום	

במקרה של מחלת מין, נא לציין מצב משפחתי: ☐ רווק ☐ נשוי ☐ אלמן ☐ גרוש

יש לשלוח את השאלון המלא ללשכת הבריאות הרלוונטית כמסמך סרוק באמצעות הדואר האלקטרוני או בפקס

